

med Surkaal og deres Tønde med saltet Sild, deres Agerkaffe osv., ere dermed deres Livsforholdene tilfredsstillende. Mand, Kone og Børn arbejde i Fabrikkerne, og dermed komme de ud af det og have maaske en sikrere Tilværelse end mange andre Arbejdere, der arbejde udenfor denne Isolering. Men de mangle Chancen. De ere isolerede, og i Løbet af nogle Generationer ville de uheldig degenerere, og de ville præsentere ved Sessionen et Materiale f. Eks. som det, der gav Anledning til den første tyske Fabriklov i Trediveerne, saa vidt jeg husker, da Opmærksomheden blev henledet paa saadanne Tilstande netop derved, at det Befolkningsmateriale, der sendtes til Sessionerne, viste sig at være ubrugbart til Tjeneste — de Herrer se, at Militarismen dog undertiden ogsaa kan gøre et eller andet godt. Nu skal denne Nedsættelse altsaa finde Sted til Fordel for saadanne Aktieselskaber og saadanne Arbejderforhold. Det er i Virkeligheden dem, der ville tage Fordelene ud af denne Nedsættelse, det vil være dem, der kunne øge Indførselen her til Landet af disse Fajancering. Det vil være dem, der grumme nemt kunne kaste vor egen Fajanceindustri over Ende og sætte sig fast her. Og hertil kommer oven i Købet, at Fajanceindustrien er kartelleret i Tyskland.

Nu maa jeg tilstaa, at det er mig en Gaade, hvorledes det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) kan forsvare at gaa med til dette. Det er mig en Gaade, hvorledes man, naar man staar som Repræsentant for Arbejdernes Interesser, kan gøre det, men jeg tror nu heller ikke, at det vil være muligt i Længden at faa Arbejderne med. Jeg tror, de Herrer se forkert paa, hvad der er Arbejdernes Ønske og Villie i denne Sag. Jeg tror, at naar Arbejderne faa tænkt sig om og faa Klarhed over, hvorledes den enkelte Sats vil virke paa deres Erhverv, ville de ikke gaa med paa den Maade, som de i det store og hele gaa med i Øjeblikket. Naar det ærede Medlem, der repræsenterer denne Del af Befolkningen, kan stille sig paa det Standpunkt, saa er det, fordi Doktrinen tager Magten fra hans praktiske Syn paa Forholdet, og naar han kan faa Arbejderne med foreløbig, saa er det, fordi han svinger en Korporalstok over dem, og fordi der er et militaristisk Træk i Arbejderbevægelsen, som er saare uheldigt. Hvis de Herrer vilde tro, at et Raad, kommende fra min Side, var velment, saa vilde jeg raade Dem til at se at faa

det Træk ud af Arbejderbevægelsen. Jeg beder de Herrer om netop i dette Øjeblik at se mod Syd og huske paa Klassikerens Maning, naar han siger:

Straks efter din Ven Patrokles' er dig
din Skæbne beredt.

Vide de Herrer, hvorfor Nederlaget dernede er blevet hidført, og hvorledes det er blevet hidført? (*En Stemme:* Fordi Kapitalisterne have slaaet sig sammen!) Men hvorfor have da Kapitalisterne slaaet sig sammen? . . .

Formanden: Dette hører ikke med til denne Sags Behandling.

Fraenkel: Jo dog, højtærede Formand, jeg begrundet, hvilke Arbejderforhold en Nedsættelse . . .

Formanden: Formandens Afgørelse kan ikke kritiseres her.

Fraenkel: Men jeg maa maaske forklare, hvorfor jeg er kommen ind paa disse Forhold — tør jeg ikke det?

Formanden: Det Forhold ligger udenfor denne Sags Behandling.

Fraenkel: Maa jeg ikke forklare, hvorfor jeg er kommen ind paa disse Forhold? Forklaringen er altsaa den, at en Nedsættelse efter den Maalestok, som her er tænkt i Fajancefabrikationen, vil gøre denne Fabrikation nødlidende, og en saadan Tilstand i Industrien maa gaa ud over Arbejderne, maa føre ind i Arbejdsforhold som dem, jeg har skildret i Tyskland, og som nu blive mulige her. De ville gaa ud over Arbejderne; thi Fabrikationen vil høre op, dersom man bliver tvungen ind i den Slags Forhold. Men naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds indtil nu har faaet Arbejderne med, saa er det begrundet i et Træk i Arbejderorganisationen, som jeg tror, de Herrer vilde gøre ret i i Tide at have deres Opmærksomhed henvendt paa. Og netop det Træk, Doktrinarismen nemlig paa den ene Side og Militarismen, Nymilitarismen eller Arbejdermilitarismen — hvad de Herrer nu ville foretrække at kalde det — paa den anden Side, er det, som efter min Opfattelse har hidført Nederlaget, som jeg ikke maa omtale.

Om dette Erhverv skal jeg endnu kun bemærke, at ogsaa for Erhvervslivet i Almindelighed, for, om jeg saa maa sige, Landets Indtægt vil en videre Udvikling